

УДК 811.163.41'373.611

811.163.41'37

DOI: https://doi.org/10.18485/kij.2016.63.3_4.2

ГОРДАНА Р. ШТАСНИ*
Универзитет у Новом Саду
Филозофски факултет

Оригинални научни рад
Примљен: 20. 11. 2016.
Прихваћен: 21. 12. 2016.

ДЕРИВАТИ СА СУФИКСОМ *-ИНА* МОТИВИСАНИ СОМАТИЗМИМА**

Суфикс *-ина* је полифункционалан и високовалентан јер се комбинује са именичким, придевским, глаголским, прилошким и основама основних и редних бројева. Деривати изведени овим суфиксом могу се свртати у одређене семантичке групе, али велика већина је толико различита по свом значењу да не подлеже строгим класификацијама. У овом раду се испитује семантичко-деривациони потенцијал суфикса *-ина* у комбинацији са творбеним основама соматизама. Циљ је да се покаже колики је удео семантичког садржаја мотивне речи у творби именица насталих по моделу Ио + *-ина*. Анализа је спроведена на примерима ексцерпираним из *Семантичко-деривационог речника: Човек – делови тела* (2003).

Кључне речи: соматизми, суфикс *-ина*, деривација, тематска класификација деривата, српски језик.

1. Увод

1.1. О суфиксу *-ина*

Балтословенски, свесловенски и прасловенски суфикс *-ина* веома је плодан у творби именица женског рода различитог значења (Skok 1971: 722). Семантичка разуђеност деривата са суфиксом *-ина* условљена је његовом полифункционалношћу и високом валентношћу, јер се он комбинује са именичким, придевским, глаголским, прилошким и основама основних и редних бројева. У деривате се стога преноси концептуална вредност мотивне речи, а степен

* gordanastasni@ff.uns.ac.rs

** Рад је настао у оквиру пројекта *Стандардни српски језик: синтаксичка, семантичка и прагматичка истраживања* (бр. 178004), који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

заступљености семантичког садржаја мотивне речи одражава се на степен деривације и, уопште, на деривациони статус изведених именица и, наравно, на њихово значење. Суфикс *-ина* у споју са одређеном творбеном основом утиче на стварање деривата који се могу према свом значењу сврстати у одређене тематске скупине речи, али и деривата који се својим значењем одупиру прецизним и строгим класификацијама.

Дакле, семантичка типологија деривата са суфиксом *-ина* веома је разубуђена, често неухватљива, до те мере да Клајн разликује „суфикс *-ина*¹, с више разних значења, међу којима је најтипичније значење особине, од аугментативног суфикса *-ина*². „Први се спаја са свим врстама основа, док други, по самој природи аугментатива, долази само на именичке основе, први је увек наглашен, *-ина* (пре свега у изведеницама од придева и бројева, нпр. *брзина*, *трећина*); други је увек ненаглашен. И са чисто методолошког гледишта, с обзиром на огроман број речи с овим завршетком, добро је поделити их на две тематске јединице у циљу веће прегледности” (Клајн 2003: 95).

Поред разлога које наводи Клајн, у дериватолошко-семантичким истраживањима важно је узети у обзир и обележје референцијалности изведених речи. Према схватању Д. Гортан Премк (2004: 127), изведене речи су, по правилу, дво-референтне, и њихови су референцијални односи мотивисани, с једне стране, речју у творбеној основи и, с друге стране, семантичко-категоријалном вредношћу творбеног форманта. Што се тиче дво-референтности моционих образовања и речи субјективне оцене у резултату њихове творбене анализе не видимо два референта, већ један који је само модификован, конкретизован.¹

1.2. Класификација деривата са суфиксом *-ина*

У дериватолошким истраживањима представљање јединица изведених суфиксом *-ина* засновано је на утврђивању њиховог значења полагањем од морфолошког обележја творбене основе. У споју са именичким основама то су углавном деривати са значењем: а) ’плата или накнада за обављени посао’, б) ’кожа, вуна или месо неке животиње’; в) ’активност, посао који неко обавља’. Деривате различитог значења Клајн (2003: 95) разврстава на основу следећих критеријума: а) по опсегу значења деривата у односу на мотивну реч: сужено значење: *средина*, *долина*, *крајина*, *м(ј)есечина*, *летина/ље-*; б) према тематској припадности: из пољопривреде: *крстина*, *кукурузина*, *рогозина*; в) из биљног света: *маслина*, *трњина*, *дрењина*; г) називи држава који су застарели: *кнежина*, *војводина*.

Именице на *-ина* могу бити мотивисане простим и секундарно простим, као и изведеним придевима. Са немотивисаним придевима твори именице са апстрактним значењем: *брзина*, *висина*, *белина*, *дубина*, *дебљина*, *бистрина*, *но-*

¹ Тако, на пример, у резултату творбене анализе деминутива *кућица* = *кућ* + *ица* не видимо два различита референта, већ један референт који је конкретизован и модификован – мала кућа или некаква кућа (Гортан-Премк 2004: 127).

вина, тежина, ширина, али и именице са различитим конкретним значењима: *чистина, дивљина, туђина, косина, готовина, јаловина, киселина, кртина, живина*. Клајн (2003: 96) издваја и деривате код којих се може уочити прелаз са апстрактног на просторно или материјално значење: *низина, кривина, равнина, неравнина, стрмина, шупљина, облина* и сл., а са ширим значењем места или предела који се одликује особином какву означава мотивни придев: *чистина, дивљина, питомина, туђина*.

Продуктивно је образовање именица са суфиксом *-ина* које су мотивисане придевима на *-ов/-ев*. Према мотивној речи, оне се могу сврстати у неколико тематских група. Једну од њих чине именице са значењем 'имање наслеђено од некадашњег власника' (Стевановић 1964: 526), које у творбеној основи имају посесивни придев. То су, дакле, деривати другог степена који се уклапају у следећу деривациону схему: 0 именица → 1 посесивни придев → 2 именица: *дедовина, очевина, старевина*. Клајн (2003: 99) у овим дериватима разликује именичку основу и суфикс *-овина/-евина* и констатује да је „на присвојном придеву засновано значење власништва односно наслеђа, као у *очевина, д(ј)едовина*. Бабић (1986: 222), међутим, сматра да су у основи ових именица придеви изведени од именица које означавају особе, а значе имање, земљу те особе: *дједовина, очевина*. Бројни су и деривати са значењем 'дрво или биљка уопште', односно 'комад дрвета, па и шума или жбун' означен основном речју: (*боровина* → *борово дрво*).

Деривати могу бити мотивисани и глаголским придевом радним – *опеклина, отекина, израслина, напрслина, напуклина, промрзлина* или трпним глаголским придевом *тканина*, а с мање јасном мотивацијом *дртина* и *одртина* (Клајн 2003: 97). Бабић констатује да је значење ових деривата углавном конкретно, а да се они чешће граде од основа глаголског придева радног, а могу се описати преобликом: глаголски придев + *-ина* → оно што је глаголски придев (*израслина* → *оно што је израсло*).

Именички деривати с глаголом у творбеној основи и суфиксом *-ина* „означавају појмове који на више начина стоје у вези с радњом основних глагола” (Стевановић 1964: 526). Према Бабићу (1981: 323), изведенице овога типа углавном значе што конкретно, ствар насталу деловањем глаголске радње (*ископина, избочина, ловина, оборина, огризина, отопина, удубина, узвисина*). Неколико именица има апстрактно значење: *куповина, трговина* – значи и 'просторију у којој се тргује', *просјачина, шегачина, помрачина, светковина, садржина*.

Именички деривати с основном редног броја и суфиксом *-ина* означавају називе за разломке, теоријски за све бројеве осим округлих бројева *сто, хиљаду, милион, милијарда* итд. Остале изведенице су *првина* 'оно што се први пут дешава', *јединина* од кардиналног броја и од збирног *двојина*, оба као граматички термини (Клајн 2003: 97). Стевановић не разматра ову мотивациону могућност.

Именица на *-ина* с прилошком основном има неколицина: *множина, количина, неколицина, околина, позадина* и књишка реч *нигдина* (Клајн 2003: 97–98); са

заменичком основом: *својина* са значењем 'ентитет у поседу' по моделу (својина = свој + -ина) (D. Šipka 2003: 95).

1.3. Деривати изведени суфиксом *-ина* од основа соматизама

С обзиром на семантичку разуђеност деривата који у својој структури имају суфикс *-ина*, циљ нам је да испитамо како се он понаша у семантичко-деривационом погледу када су његови деривати мотивисани једном врстом речи – морфолошком и семантичком, што би уједно представљало и допринос методологији проучавања овога суфикса. Зато је за корпус одабран материјал заступљен у *Семантичко-деривационом речнику: Човек – делови тела* (2003). У овом раду нас, дакле, интересује како се модификују и конкретизују значења деривата настала у споју творбене основе соматизама и суфикса *-ина*, и с тим у вези њихова референцијалност, као и тематске скупине којима ови деривати припадају. Интересује нас, такође, у којој мери деривациони степен изведених именица утиче на њихово значење и која се врста семантичке везе успоставља између мотивне речи и деривата који ће бити у творбеној основи именице са суфиксом *-ина* као другостепеним дериватом.

2. Деривати с аугментативним значењем

2.1. Првостепени дериват с аугментативним значењем

Суфикс *-ина* је веома продуктиван у творби аугментатива. Бабић (1981: 316) наводи да је с овим значењем повезано и осећајно, али се може рећи да је оно додатно. Најчешће се остварује као подругљиво, погрдно, презриво (пејоративно), али није аутоматско, него је зависно од значења основне именице и контекста. Деривати мотивисани соматизмима могу остварити право аугментативно значење, и тада им је најпримеренији трансформациони модел $X + -ина \rightarrow$ велики X . Творба деривата с овим значењем мотивисана је следећим соматизмима: *бедро* \rightarrow *бедр-ина*, *брада* \rightarrow *брад-ина*, *дупе* \rightarrow *дупет-ина*.

Сви наведени деривати су првостепени и једнозначни, једино је лексема с мотивним соматизмом *образ* \rightarrow *образ-ина* вишезначна. Њено секундарно значење такође је пејоративно 'велико и ружно лице', а развило се посредством синегдохе, док су остале семантичке реализације индуковане метонимијом '3. а. маска.² б. метални покретни део кациге који покрива лице'. Ова семантичка структура открива значајан семантички потенцијал суфикса *-ина* – од творбе аугментатива до творбе именица с конкретним значењем. Код првостепених једнореферентних деривата, какви су аугментативи, у њихово значење се преноси целокупан семантички садржај мотивног соматизма, али се ствара и нова семантичка компонента – велики.

² У овом значењу лексема *образица* успоставља синонимну везу с лексемом *личина*.

2.2. Првостепени деривати с аугментативним и пејоративним значењем

У оваквим анализама нужно се намеће питање када ће се неутрална немаркирана лексичка јединица (са аугментативним значењем) остварити и као маркирана, са додатним квалификативним значењем. Наиме, семантичке компоненте садржане у аугментативном значењу могу бити подвргнуте процесу неутрализације, што за резултат има њихово потискивање и истицање неке од конотативних компонената значења, што указује на прелазак лексеме из слоја неутралне у слој маркиране лексице (Јовановић 2010: 46; Ристић 2004: 108–109).

Будући да је реализовање додатног квалификативног значења контекстуално условљено, односно да аугментативи (и деминутиви) могу да функционишу и као неутралне и као маркиране лексичке јединице, оне су у речницима често са двоструким квалификаторима (аугментативним и пејоративним). Тако и деривати овога типа поред аугментативног, често имају и пејоративно значење: *бок* → *боч-ина*, *длака* → *длач-ина*, *грло* → *грл-ина*, *зуб* → *зуб-ина*, *језик* → *језич-ина*,³ *кост* → *кошч-ина*, *нос* → *нос-ина*, *појас* → *појас-ина*, *рука* → *руч-ина*, *стомак* → *стомач-ина*, *тело* → *телес-ина*. Међу њима се, осим једнозначних, јављају и вишезначни деривати, који поред примарног аугментативног имају и термилошко значење индуковано метонимијским преносом: *трбух* → *трбуш-ина* 'вет. потрбушина (1)'; *врат* → *врат-ина* 'месо око вратних костију стоке'.

Погрдно значење имају такве изведенице кад и основна реч значи нешто негативно, кад то произилази из контекста, посебно кад се не очекује да што буде велико, него просечно, нормално, у складу с осталим деловима, као што су делови тела, па ће изразитије у том смислу бити обележене изведенице као *носина*, *језичина*, *трбушина*, наводи као објашњење Бабић (1981: 317).

2.3. Другостепени деривати с аугментативним и пејоративним значењем

И код другостепених деривата може се развити аугментативно значење: *кост* → *кост-ур* → *костур-ина* 'аугм. од *костур* (и *кост*)'⁴; *кожа* → *кож-ух* → *кожуш-ина* 'аугм. и пеј. од *кожух*'. Поједини деривати другог степена маркирани су и као аугментативи и као пејоративи: 0 *рука* → 1 *рук-ав* 'терм. одећа део одела који покрива руку од рамена, обично до шаке или лакта' → 2 *рукав-ина* 'аугм. и пеј. од рукав; 0 *прса* → 1 *прс-лук* → 2 *прслуч-ина*; као и префиксално-суфиксалне творенице: 0 *око* → 1 *на-оч-аре* → 2 *наочал-ина*. Међутим, ови деривати углавном имају промењену референцијалност (они су двореферентни) и

³ У РМС под. 2. ж и м погрд. онај (она) која оговара, вређа језиком.

⁴ Лексеме *костур-ина* и *кост-урина* добијене су различитим актима семантичко-морфолошког варирања; првој је у основи лексема *костур*, другој лексема *кост*. Дали смо их као једну лексему (а то чине и наши речници) зато што се полази од хипотезе да различита значења у једну лексему повезује кохезија сема релевантних за деривационо гнездо, а не само кохезија сема у оквиру једне лексеме (СДР 2002: 173).

именују ентитете, као првостепене деривате, који су са мотивним соматизмом у метонимијској вези (*кожух, рукав, прслук*).

Пејоративизацији подлежу и нестандартни термини: префиксално-суфиксална твореница *при-глав-ак* '1. терм. анат. (нестанд.) место на нози где се пригиба стопа. 2. терм. одећа (нестанд.) а. доњи део, стопало чарапе. б. (обично мн.) врста плетене чарапе која покрива стопало до глежња' мотивисала је аугментатив *приглавч-ина*. Стварање деривата са пејоративним значењем могуће је и од деминутивних образовања: *главич-ина* аугм. од *главица* '1. дем. и хип. од глава (1). 2. заокружени део неких биљака и разних предмета. 3. брег, брежуљак, врх брега, планине'.

3. Деривати с термилошким значењем

3.1. Анатомијски и медицински термини

На могућност ширења семантичког потенцијала и деривационих способности суфикса *-ина* указују двозначни и вишезначни деривати с примарним аугментативним и пејоративним, а секундарним термилошким значењем. Има примера у којима је првобитно примарно аугментативно значење потиснуто, а ту функцију је преузело термилошко: *плећ-ина* '1. плећка (б). 2. бок, страна брда'. У систему постоји и облик *плећ-ка* изведен суфиксом 'а. лопатица. б. део животињског трупа између врата и предњих ногу', при чему су суфикси *-ина* и *-ка* у конкурентном односу.

Развијање термилошког значења потпуно је очекивана, а може се сматрати системском појавом, будући да мотивне речи – соматизми, такође, имају обељја термилошких јединица. Творбена основа у деривационом акту преноси целокупан семантички садржај, а суфикс *-ина* конкретизује значење деривата и донекле га модификује. Код вишезначних деривата на *-ина*, којима је примарно аугментативно значење, секундарно термилошко значење индуковано је метонимијом, те се пренос номинације одвија по моделу *део тела* → *месо или сланина на том делу*: *трбуш-ина* '1. аугм. и пеј. од трбух. 2. терм. вет. месо или сланина с трбуха, потрбушина'; *врат-ина* '1. аугм. и пеј. од врат. 2. месо око вратних костију стоке'.

Код деривата с богатијом семантичком структуром, поред метонимије, у стварању секундарног значења делује и метафора изазвана асоцијацијом по облику, што је једна од семантичких компонената високог ранга у семантичком садржају соматизама: *боч-ина* '1. пеј. аугм. од бок. 2. бок, слабина. 3. страна, падина'.

Као основно средство термилогизације, суфикс *-ина* се јавља код деривата овога творбеног типа, и то у примарној семантичкој реализацији: *бут-ина* '1. терм. анат. део човечје ноге изнад колена, стегно. 2. а. аугм. од бут. б. бут, шунка'. У односу на мотивну реч *бут* '1. терм. анат. део задње ноге изнад колена

код животиња. 2. бутина (1)⁵, у дериват *бутина* суфикс *-ина* уноси специфично значење, које се везује за човека као референта, дакле, има дистинктивну улогу. Етимолошки посматрано и дериват *слаб-ина* 'бок' припада овој семантичкој парадигми. Према Скоку (1973: 277), *слабина* је поименичење према прид. *слаб*, у значењу '1. несвест, и 2. део тела, бок'. Према свом значењу, близак терминима је и дериват *глав-ина* '1. животињска глава. 2. главчина. 3. предњи крај у самара и у седла'. Терминологизацији подлежу и деривати другог степена: 0 *зуб* → 1 *зуб-ни* → 2 *зубн-ина* 'терм. анат. (нестанд.) зубна глеђ'.

Поједини анатомски и медицински термини настали су сложенијим творбеним процесима:

а) префиксално-суфиксалном творбом: *при-глав-ак* '1. терм. анат. (нестанд.) место на ноzi где се пригиба стопа. 2. терм. одећа (нестанд.) а. доњи део, стопало чарапе. б. (обично мн.) врста плетене чарапе која покрива стопало до глежња';⁶ *по-ребр-ина* 'месо око ребара животиња'. У деривату насталом по истом моделу *по-леђ-ина* примарно значење није термиолошко 'стражња страна каквог предмета', његово секундарно значење донекле би се могло сматрати термиолошким 'комад коже, меса с леђа, похрптина'.

б) сложено-суфиксалном творбом: *тврд-о-кож-ина* 'терм. мед. отврднуће, задебљање коже, обично на ткиву носа и гркљана, scleroma';⁷

г) извођењем од сложеница: *костојед-ина* < *кост-о-јед-џ* м 'терм. мед. (нестанд.) труљење, разједање костију caries'. У систему постоји лексикализована конкурентна форма са суфиксом *-ица*: *костојед-ица* 'терм. мед. → костојед'; *кресуб-ина* 'место у устима без зуба'.⁸

3.2. Термини из других области

Термини изведени суфиксом *-ина* и мотивисани соматизмом ретко припадају неким другим доменима. Они настају од суфиксираних секундарних деривата: 0 *глава* → 1 *глав-ар* → 2 *главар-ина* 'терм. правн., ист. порез који се плаћао на личност', или од префиксираних: 0 *грло* → 1 *грл-ити* → 2 *о-грл-ити* → 3 *огрл-ина* 'терм. коњ. део хама који стоји коњу око врата'. С речју у творбеној основи они, такође, успостављају метонимијску везу, а суфикс *-ина* доприноси стварању термиолошког значења.

⁵ У РМС под б. са квалиф. покр. 'лист на човечијој ноzi'.

⁶ У значењу б. и *преглавак* са квалификатором покр.

⁷ Ова именица се може дефинисати на следећи начин: резултат радње исказане егзистенцијалним глаголом и придевским делом сложенице којом је обухваћен појам носилац творбене основе.

⁸ Иако је у СДР овај дериват одређен као *poimen loci*, њему се може приписати и термиолошко значење.

4. Деривати с нетерминолошким значењем

Речи с нетерминолошким значењем ретко настају у директном деривационом акту суфиксацијом као првостепени деривати: *глав-ина* '1. животињска глава. 2. главчина. 3. предњи крај у самара и у седла', или као творенице настале префиксално-суфиксалном творбом: *о-глав-ина* '1. оглав (1). 2. кожа с главе неке животиње'; *уз-глав-ник* 'јастук'.

Деривати мотивисани соматизмима с нетерминолошким значењем углавном имају деривациони статус вишега реда. У њиховој основи могу бити:

а) већ деривирани придеви (деривати другог степена): 0 *глава* → 1 *глав-ни* → 2 *главн-ина* 'атриб. имен. главни, највећи део'.

б) префиксирани глаголи: 0 *бок* → 1 *боч-ити* 'истурати, надимати' → 2 *избочити* 'дати чему испупчени облик, учинити да што стрчи из равне површине, испупчити' → 3 *избоч-ина* 'избочено место';

в) сложенице: *рук-о-творити* 'израдити руком'.⁹ → *рукотвор-ина* 'оно што је створено руком, предмет ручне израде, ручни рад';¹⁰ *врат-о-ломити* 'ићи безглаво, срљати у пропаст, у погибију' → *вратолом-ина* '1. непромишљен потхват, пустоловина. 2. стрмина, провалија; непроходан предео'.¹¹

Без обзира на то што су ови деривати различите семантике, уочљиво је да метафорични принцип делује у стварању деривата с месним значењем како у примарном тако и у секундарном значењу (*избочина*, *вратоломина* [1]). Када дериват садржи компоненту резултативности, и тада делује исти семантички механизам (*вратоломина* [2]).

5. Закључак

У творби првостепених деривата с аугментативним значењем мотивну функцију имају лексеме којима се именују истурени, заобљени, па самим тим и уочљиви, делови људског тела (*бедро*, *брада*, *дупе*). Аугментативно својство садржано је и у концептуалној вредности атрибутивних именица које су мотивисане соматизмима (*кост*, *нос*, *зуб*, *трбух*, *врат*), будући да се човек по правилу именује према деловима тела који су упадљиви јер су истуренији и већих димензија од нормалног (Штасни 2013: 116).

Првостепени деривати са соматизмом у творбеној основи показују двоструку функцију суфикса *-ина* – аугментативну и пејоративну. Ови су деривати једнореферентни, и претежно једнозначни. Код вишезначних деривата јавља се, поред примарног аугментативног, и секундарно терминолошко значење индуковано метонимијом (*трбушина* и *вратина*). И управо терминолошко значење, у овом

⁹ Ова одредница није отворена у РМС.

¹⁰ Ова сложеница има два значења: 1. значење артефакта, изведеног на основу инструментално-објекатског односа, и 2. значење *pomen actionis*.

¹¹ Конкурентни облик изведен је суфиксом *-ија*: *вратолом-ија*.

случају као последица семантичке деривације, постаће примарно значење првостепених, двореферентних деривата са суфиксом *-ина* у творбеној деривацији.

Првостепени деривати су, дакле, поред аугментатива, и термини из домена анатомије и медицине и њихова веза с мотивним соматизмима је, у првом реду, заснована на метонимији. У појединим случајевима суфикс *-ина* има дистинктивну функцију (*бут* и *бутина*); посведочени су и примери у којима термилошко значење потискује и у потпуности неутрализује аугментативно (*плећина*).

Другостепени деривати такође имају аугментативно значење, али промењену референцијалност. Конкретно значење се преноси из семантичког садржаја првостепеног деривата, који је са мотивним соматизмом у метонимијској вези (*рукавина*, *кожушина*, *прслучина*).

Иако ретко, деривати са термилошким значењем могу бити деривати другог степена (*зубнина*). Деривати овога типа – првостепени и другостепени, само се по изузетку јављају у другим термилошким системима (правн., ист. *главарина*, терм. коњ. *огрл-ина*).

Деривати с нетермилошким значењем углавном настају сложенијим творбеним процесима, а њихова творбена основа је с мотивним соматизмом у метафоричној вези.

Дакле, суфикс *-ина* у споју са соматизмима гради једнореферентне аугментативе и пејоративе, али и термине, који се у постојећим семантичким класификацијама деривата са суфиксом *-ина* не наводе као посебна тематска група (Стевановић 1964; Клајн 2003; Бабић 1981, 1986). Бабић, додуше, издваја трећу групу деривата на *-ина* с именицом у основи и наводи да се њима само прецизира једно од значења основне именице, а међу примерима се налази и лексема *бутина* 'осушен бут, шунка' (1981: 318).

ИЗВОР

СДР 2003: Семантичко-деривациони речник, Свеска 1: Човек – делови тела (2003), (Ред. Гортан-Премк, Даринка, Васић, Вера, Недељков, Љиљана), Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српски језик и лингвистику.

ЛИТЕРАТУРА

Бабић 1981: S. Babić, Tvorba imenica sufiksima na -ina, *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*, knj. 338, 313–337.

Бабић 1986: S. Babić, *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku, Nacrt za gramatiku*, Zagreb: Globus. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.

Гортан-Премк 2004: Д. Гортан-Премк, *Полисемија и организација лексичког система у српском језику*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Јовановић 2010: В. Јовановић, *Деминутивне и аугментативне именице у српском језику*, Београд: Институт за српски језик САНУ.

Клајн 2003: И. Клајн, *Творба речи у савременом српском језику, Други део – суфиксација и конверзија*, Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Матица српска – Институт за српски језик САНУ.

Ристић 2004: С. Ристић, *Експресивна лексика у српском језику*, Београд: Институт за српски језик САНУ.

Скок 1971–1973: Р. Skok, *Етимолошки рјечник хрватскога или српскога језика*, I, Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.

Стевановић 1966: М. Стевановић, *Савремени српскохрватски језик*, Београд: Научно дело.

Шипка 2003: Д. Шипка, *Речник творбених формана*, Београд: Алма.

Штасни 2013: Г. Штасни, *Речи о човеку (Номинација човека у српском језику)*, Нови Сад: Филозофски факултет.

Gordana R. Štasni

SOMATISM MOTIVATED DERIVATIVES WITH THE SUFFIX *-INA*

Summary

Suffix *-ina* is polyfunctional and multivalent since it can be combined with noun, adjective, verb and adverb bases and the bases of cardinal and ordinal numbers. Derivatives formed with this suffix can be classified into specific semantic groups, but most of them have meanings which are so diverse that they cannot be strictly classified. This paper will examine the semantic and derivational potentials of the suffix *-ina* combined with derivational bases of somatisms. The aim is to show the share of the semantic content of the motive word in the formation of nouns derived by the model *No + -ina*. The examples used in this analysis were excerpted from the *Semantic and derivational dictionary: Man – body parts* (2003).

Keywords: somatisms, suffix *-ina*, derivation, thematic classification of derivatives, the Serbian language.